

Mạng lưới

Giáo dục Môi trường Việt Nam

GIÁO DỤC BẢO TỒN

Tờ tin nội bộ
Số 4, 9/2001

Trong số này:

Vài nÚt hion trÓng giÕo ðoc bọt tạn tÓi Viot Nam	1
Bĩ Tô Long - Vèn Quèc gia thụ 12 cĐa Viot Nam	10
Khoĩ hác GiÕo ðoc Mõi trèng cã cÈp chung chừ	14
Héi thọp phòn tÝch nhÔng nhòn tè thuen lii vì hÓn chỗ cĐa cĩc dù Ìn bọt tạn kỏt hip vủ phĩt trĩon	17
Héi chi kủ niom ngừy Mõi trèng Thỏ giũ	18
SÕp xuÊt bọn Sĩch óa Viot Nam !	21
Sĩch mủi xuÊt bọn	22
Giũi thiou Dù Ìn PARC	25

Ban biẻn tẹp Tẻ tin nẻi bẻ CEN:

Trẻng Ban: G.S Hoẻng Hoẻ
 Phả ban: Lỏ vỦn Lanh
 Thỉnh viẻn: óc Thẻ Thanh Huyón
 óc Thẻ Lỏ Hiỏu
 Hoẻng Thanh Tờm
 TS.Joe Peters
 Thiỏt kỏ: óc Thẻ Thanh Huyón
 óỄa chừ liẻn hỏ: Trung tờm Mõi trèng, Du lỄch vì Phĩt trĩon (CETD)
 114 Hoẻng Quèc Viot -Nghua óỏ-Cđu GiỄy-Hỉ Nẻi
 Tell/Fax: (84 4) 7 560233
 Email: cen-cetd@hn.vnn.vn

óỄa chừ trang web:

<http://www.mekonginfo.org/partners/CEN/index.htm>

<http://www.undp.org.vn/forums1/cen.htm>

Vài nÚt hion trÓng giÕo ðoc bọt tạn tÓi Viot Nam

Trong vài nỪm trẻ lÓi óy, hoÓt óng giÕo ðoc bọt tạn ỏ óc tiẻn hình rẻng rủ trỏn khỎp óẻt nẻ. óẻi tẻng cĐa hoÓt óng giÕo ðoc bọt tạn còng rẻt ỏa ðÓng, bao gạm hứu hỏt mái nhám óẻi tẻng nh: hác sinh cĩc cÈp vì cẻng ọng óỄa phỦng tÓi vủng ọm cĩc Vèn Quèc gia (VQG) vì khu bọt tạn thỉon nhỉon (KBTTN), khĩch du lỄch, cĩn bẻ cĩc VQG vì KBTTN, cẻng chỏng nải chung, hác sinh tÓi cĩc trẻng hác trong cộ nẻ vì lỉnh óÓo cĩc cÈp. Tuy mục óẻ hẻng ụng chỦng trỀnh giÕo ðoc bọt tạn cĐa mẻi nhám óẻi tẻng khĩc nhau nhng cĩc chỦng trỀnh giÕo ðoc bọt tạn ỏ thục sủ ọi vủo cuẻc sẻng cĐa rẻt nhừu cẻng ọng trỏn khỎp óẻt nẻ.

HoÓt óng sủi nải nhỄt lẻ cĩc chỦng trỀnh GiÕo ðoc Bọt tạn giẻnh cho hác sinh vì cẻng ọng óỄa phỦng tÓi vủng ọm cĩc VQG vì KBTTN. óẻn hẻnh lẻ chỦng trỀnh Cờu lÓc bẻ tÓi cĩc trẻng hác

*Clin bé VQG Ba VÈ vì Tam óo hác tep kinh
nghiem giõo doc bộ tạn / giõo doc môi trờng tõi
VQG Bóch Mĩ*

vì ChỪng trỀnh Thờn bộn giũnh cho vớng ợm VQG Cóc PhỪng ợc thnh lẹp vño cuèi nỪm 1996 trong khuôn khả Dù Ỉn Bộ tạn Cóc phỪng do tã chực óng Thùc vệt Quèc tở (FFI) thùc hion. Thõa hờng kinh nghiõm vớ sù thnh cõng cĐa nhõng chỪng trỀnh nầy, cĩc chỪng trỀnh giõo doc cho hác sinh vớng ợm VQG Ba Bó vớ KBTTN NỈ Hang (trong khuôn khả dù Ỉn PARC (2000, 2004), dù Ỉn Nờng cao Nhệth thục Bộ tạn lồi Voác Mòi hóch) cõng ợc ợc tĩn hnh. Khõng thõ khõng kớ ợn cĩc chỪng trỀnh giõo doc nờng cao nhệth thục bộ tạn cho cĩc em hác sinh vớ cýng ợng vớng ợm tõi VQG Bóch MỈ trong khuôn khả ChỪng trỀnh Bộ tạn Hả tõi tũm Thõa Thiõn Huỏ do Quũ Quèc tở vớ Bộ vớ Thiõn nhiõn (WWF) thùc hion, dù Ỉn SGP/VN/99/020 (UNDP) vớ hoỐt óng cĐa Ển phẻm "Cờy ỉ bõn cĐa chõng ta" (VQG Bóch MỈ vớ Hẻi Vẻn Thiõn nhiõn Nord Pas de Calais Phĩp phẻi híp thùc hion). HoỐt óng giõo doc bộ tạn húng vño hác sinh cĩc cỂp vớ cýng ợng vớng ợm cõn ợc thùc hion tõi VQG CỈt Tĩn trong Dù Ỉn bộ tạn VQG CỈt Tĩn (1998-2003, do

ChÝnh phĐ VỪng quèc HỈ Lan vớ ChÝnh phĐ Viot Nam tĩ trĩ, WWF thùc hion); VQG CỈt BỈ (Dù Ỉn tỪng cýng cõng tĩc giõo doc môi trờng tõi VQG CỈt BỈ do WWF thùc hion); VQG Yokdon (ChỪng trỀnh giõo doc Mõi trờng vớ nờng cao nhệth thục thùc Dù Ỉn PARC-Yokdon); VQG Cõn óo (ChỪng trỀnh Giõo doc Mõi trờng vớ nờng cao nhệth thục bộ tạn do WWF thùc hion); KBTTN Pĩ MỈt (Dù Ỉn Lờm nghiõp XỈ hẻi vớ Bộ tạn Thiõn nhiõn - SFNC do Cýng ợng Chờu ầu vớ ChÝnh phĐ Viot Nam tĩ trĩ); KBTTN Vò Quang (ChỪng trỀnh giõo doc môi trờng tõi trờng hác vớ cýng ợng do WWF thùc hion); KBTTN Phong Nha - Kị BỈng (ChỪng trỀnh Giõo doc Mõi trờng trong khuôn khả dù Ỉn bộ tạn song hnh Phong Nha - Kị BỈng - Hin Namno do WWF thùc hion); khu RAMSAR Xuõn Thuũ (Dù Ỉn tỪng cýng nỪng lùc cho khu RAMSAR Xuõn Thuũ do óOĩ Sụ quĩn VỪng Quèc HỈ Lan tĩ trĩ, 1998 - 1999); Sapa (Dù Ỉn Giõo doc Mõi trờng tång híp Sapa do Frontier thùc hion, bỐt óu nỪm 2001), xỈ Chỏ Tỏo, Mĩ CỪng Chỏi, Yỏn BỈ (Dù Ỉn Xờy dũng khu bộ tạn cho cĩc lồi Vín vớ Voác ẽ miõn BỐc Viot Nam do FFI thùc hion).

HỀnh thục phã biõn cĐa cĩc chỪng trỀnh giõo doc bộ tạn cho cĩc em hác sinh ỉ thnh lẹp "Cờu Ỉóc bẻ Xanh", "Cờu Ỉóc bẻ Bộ tạn", "Cờu Ỉóc bẻ Giõo doc Thiõn nhiõn Mõi trờng". óõn nay, cĩc cõu Ỉóc bẻ nầy ợc thu hót hnh trỪm ngĩn hác sinh tham gia vớ ợc cĩc em nhiet liot hờng ụng. Tuy nẻi dung vớ hỀnh thục sinh hoỐt cĐa mựi cõu Ỉóc bẻ óõu ợc sỈng tỎo cho phĩ híp vớ tõng khu vùc, nhũng nhỀn chung, mựi buãi sinh hoỐt, cõu Ỉóc bẻ tep trung vño mét chĐ ợo vớ lạng ghÚp nhiõu hoỐt óng khĩc nh nh vỹ, kớ chuyõn, trỏ chỦi, thộ lực v.v. cã liõn quan ợn nẻi dung cĐa chĐ ợo. Ngõi chỪng trỀnh sinh hoỐt thõng thờng cõn cã nhiõu hoỐt óng, sù kion ợc biõt khĩc cã liõn quan ợn bộ tạn nh biõu điỒn rẻi, trạng cõy, tham quan Khu Bộ tạn Thiõn nhiõn, tã chực cĩc cuéc thi nh vỹ tranh, ợc vui, thõ tĩ hnh bion, ỉm bĩ tẻng, hẻi thộ giõo vớ, thnh lẹp mÓng ỉũ tuyền truyến vớ nh ợng ẩ v.v. Nhiõu lồi tĩ liou Giõo doc bộ tạn ợc ợc thiỏt kớ vớ sõ dõng nh: poster, vẽ vớ nhĩn vẽ hác sinh cã thõng ợp bộ tạn, Ỉo phõng, mỏ, bỪng video, phim ngỒn, Ắbõn cÓnh ợã, mét sẻ khu vùc ợc xờy dũng ợc mét chỪng trỀnh giõng dỚy trong cho cõu Ỉóc bẻ riõng, phĩ híp vớ tĩ nguyõn thiõn nhiõn vớ vỂn ợo bộ tạn cĐa tõng khu vùc. Tuy vey, cĩc chỪng trỀnh giõng dỚy cõn ợc tiỏp tíc hoĩn thion, ợc sừu hỪn nỎa vớ cĩc vỂn ợo cĐa khu vùc ợã.

*Sõ dõng poster trong giõo doc bộ tạn cho hác sinh
vớng ợm VQG Trĩm Chim*

Song song vớ cĩc chỪng trỀnh giõo doc bộ tạn cho hác sinh vớng ợm ỉ cĩc chỪng trỀnh cho cýng ợng vớng ợm, phã biõn ỉ cĩc chỪng trỀnh thõn bộn, chỪng trỀnh hẻ trĩ phĩt trĩõn kinh tở vớng ợm (VQG Ba Bó, Cóc PhỪng, CỈt BỈ, Bóch MỈ, Yokdon, CỈt Tĩn, Cõn óo, KBTTN NỈ Hang, Pĩ MỈt, Vò Quang, Kị Gợ, Ắ). Cĩc chỪng trỀnh nầy ợc thùc hion ngay tõi cýng ợng trong sù phẻi híp giỎa cĩc dù Ỉn vớ cĩc ợõn thõ ợĐa phỪng (óõn Thanh niõm, Hẻi Phỏ nỎ) vớ bao gạm cĩc hoỐt óng nh: chiõu slide hoặc phim ngỒn vớ giũ trỂ cĐa tĩ nguyõn thiõn nhiõn trong khu vùc, biõu điỒn kỂch ngỒn cã thõng ợp bộ tạn, tã chực cĩc buãi truyến thanh tõi trung tòm thõn bộn, Ắ Bõn cÓnh ợã cõn cã cĩc hoỐt óng hẻ trĩ phĩt trĩõn kinh tở vớng ợm nhũm ỉm giõm sù phỏ thùc cĐa ngẻi dõn vớ tĩ nguyõn rõng vớ do vey tỪng cýng hiou quỏ cĐa cõng tĩc bộ tạn. Cĩc hoỐt óng nầy bao gạm vực chuyõn giao, húng đỂn nhõng kũ thực canh tĩc mủi, cĩc mớ hỀnh kinh tở (nh nờng ỉm kớ híp, nuõi ong, cĩc mớ hỀnh chỪn nuõi, Ắ), giao khoĩn rõng cho dõn bộ vớ, ỉõi kUỏ sù tham gia cĐa dõn ợĐa phỪng vớ cĩc hoỐt óng du Ỉẻch trong khu vùc, nờng cỂp, cỏi tỎo cũ sẻ hó tẻng... Cĩc chỪng trỀnh phĩt trĩõn kinh tở vớng ợm tõi KBTTN Pĩ MỈt, VQG Ba VÈ, Bóch MỈ, CỈt Tĩn vớ mét sẻ nỮi khĩc ợc hẻ trĩ ỢC lùc cho cõng tĩc giõo doc bộ tạn.

Vệt trng bỷ trong TT Du khĩch VQG Cóc PhỪng

Ngõi cĩc chỪng trỀnh giõo doc bộ tạn cho hác sinh vớ cýng ợng vớng ợm VQG vớ KBTTN, cĩc chỪng trỀnh giõo doc du khĩch cõng rỂt ợc chỏ trảng. Trung tòm Du khĩch ợu tĩn cĐa Viot Nam tõi VQG Cóc PhỪng trong khuôn khả ChỪng trỀnh Giõo doc du khĩch (Dù Ỉn Bộ tạn Cóc PhỪng) ra ợi vño nỪm 1999 ợc chÝnh thục mẻ cõa vño thĩng 8 nỪm 2000 vớ ợc ợõn hỪn 2000 khĩch tham quan. Tõ ợã ợõn nay ợc cã thõm nhiõu Trung tòm Du khĩch/ Trung tòm Giõo doc Mõi trờng khĩc ra ợi nh: Trung tòm Giõo doc Mõi trờng VQG CỈt BỈ; Trung tòm Du khĩch VQG Bóch MỈ, VQG Cõn óo. Mét sẻ Trung tòm Du khĩch/Trung tòm Diõn Giỏi sỷ ợc xờy dũng trong thẻi gian khõng xa tõi cĩc VQG vớ KBTTN nh: VQG Tam óo, Ba VÈ, Ba Bó, KBTTN NỈ Hang, Ắ Cĩc trung tòm nầy ỉ nỮi trng bỷ cĩc hion vệt, mỂu vệt, giỏp du khĩch tỀm hiou vớ tĩ nguyõn thiõn nhiõn, ợiõu kion kinh tở - xỉ hẻi, cĩc mẻi ợc doÓ trong khu vùc vớ cĩc vỂn ợo bộ tạn

chÝnh mĩ ợỂt níc ta ợng phội ợi mậ. Sù ra ợi cĐa cĩc Trung tòm Du khĩch/ Trung tòm Giõo doc Mõi trờng ỉ mét bíc ngoặt ỉn trong cõng tĩc giõo doc bộ tạn tõi Viot Nam. Ngõi ra, mét sẻ VQG vớ KBTTN cõn cã cĩc ợng mĩn thiõn nhiõn/ ợng mĩn điỒn giỏi vớ hờ thờng biõn bĩõ mang thõng ợp bộ tạn nhũm cung cỂp thõng tin cho du khĩch vớ khu vùc, khĩõn hã thõm trõn trảng nguyõn tĩ nguyõn thiõn nhiõn nỮi hã ợõn thỪm. Nhiõu khẻu hiou, tẻ bĩm, Ển phẻm, Ỉẻch vớ bộ vớ ợng vệt hoang đỉ, bộ vớ rõng cõng ợc ợc xuỂt bộn vớ chuyõn ợõn tay du khĩch.

Tõi cĩc VQG, KBTTN vớ vớng ợm, ợi nõg cỈn bẻ, ỉnh ợOo cã vai trỏ hót sực quan trảng trong cõng tĩc bộ tạn vớ do vey, hã cõng ỉ ợi tĩng quan trảng cĐa giõo doc bộ tạn. Cõng tĩc giõo doc bộ tạn cho hnh trỪm cĩn bẻ cĩc VQG vớ KBTTN cõng ợc ợc thùc hion tõi mét sẻ nỮi nh: VQG Tam óo vớ VQG Ba VÈ (trong khuôn khả ChỪng trỀnh tep huỂn Giõo doc Mõi trờng vớ Du Ỉẻch Sinh thĩi, 2000-

2001 do Hái Cốc Vên Quèc gia vì Khu Bộ tạn Thiôn nhiên Viot Nam (VNPPA) thùc hion đí sù tì trí cĐa CŨ quan Híp tíc Quèc tở Nhệc Bộn (JICA)); VQG Cít Tiôn (ChŨng trỀnh Giổ đóc Mũi trỀng cĐa Dù ĩn bộ tạn Cít Tiôn do WWF thùc hion); VQG Cỗn óc (ChŨng trỀnh Giổ đóc mũi trỀng vì Nờng cao Nhệc thực Bộ tạn do WWF thùc hion). TÓi VQG Ba BỐ, ócì ngò cĪn bé cĐa 7 xĪ vĪng óm công ói óc tẹp huỀn vò giổ đóc bộ tạn trong khuôn khã dù ĩn "HuỀn luyon vò Bộ tạn Thiôn nhiên vì PhĪt trión Bòn vŌng cho cĪn bé xĪ, huyon Ba BỐ, tỀnh BỐc KŌn" do Quũ Mũi trỀng SIDA tì trí, Hái Khoa hác Kũ thuyet Lờm nghiop Viot Nam (VIFA) thùc hion.

Trong nhŌng nŪm gđn óy, hoŌt óng giổ đóc bộ tạn cho quóng ói quđn chóng công ói óc chó trắng. CĪc phŨng tìon thōng tin ói chóng Trung Ũng vì óĒa phŨng khōng ngōng óa nhiều tin, bĪi vò công tíc bộ tạn, gióp cung cĒp thōng tin cho quđn chóng vò cĪc vĒn ò bọ tạn mĪ chóng ta óng phoi ócì mậ. Giổ đóc Bộ tạn cho quđn chóng óc tã chុc WWF thùc hion, cò thố ĩ hoŌt óng cĐa Hái chí Kũ niom ngĪy Mũi trỀng thố giú do WWF thùc hion tÓi Vên thố HĪ Núi ngĪy 2/6 /2001. óy ĩ mét hoŌt óng trong khuôn khã dù ĩn "Giổ đóc Nờng cao Nhệc thực vò Bộ tạn óa đŌng sinh hác cho công chóng tÓi cĪc vên thố" do WWF vì Vên thố HĪ Núi thùc hion vĪ sù tì trí cĐa Quũ Mũi trỀng óĒa PhŨng cĐa HĪ Lan. CĪc hoŌt óng nh bióu điŌn vŪn ngơ,

Tẹp huỀn cho cĪn bé VQG Ba VĒ vì Tam óc

Bòn cŌnh cĪc hoŌt óng giổ đóc bộ tạn cho cĪc ócì tĪng trờn, hoŌt óng giổ đóc bộ tạn cho hác sinh trong cĪc trỀng hác trong cộ níc công óc tìon hĪnh. Tìon bióu ĩ hoŌt óng cĐa Dù ĩn Giổ đóc Mũi trỀng trong nhĪ trỀng phã thōng Viot Nam VIE/98/018 cĐa Bé Giổ đóc vì ói tŌo. Dù ĩn nĪy ói xđy ðùng óc mŌng ĩi cè vĒn vì giổ đóc vĪng sĪt vĪng giổ đóc mũi trỀng/giổ đóc bộ tạn ĩ cĪc trỀng s phŌm, cĪc SĒ Giổ đóc vì ói tŌo vì cĪc SĒ Khoa hác Cōng ngơ vì Mũi trỀng ĩ 61 tỀnh/thĪnh phè. NhŌng cè vĒn, giổ đóc sĪt vĪng nĪy ĩ nhŌng ngēi hĪng đĒN vì tã chុc thùc hion cĪc hoŌt óng giổ đóc mũi trỀng/giổ đóc bộ tạn cho giổ vĪng, hác sinh tÓi óĒa phŨng. Gđn óy, trong dù ĩn bión soŌn IŌi SĪch giổ khoa phã thōng, nēi dung vò bọ vơ mũi trỀng/ bộ tạn thiôn nhiên công ói óc óa vĪo chŨng trỀnh gióng óy ĩ mēt sè mōn hác cã nēi dung lión quan nh: sinh vẹt, óĒa ĩY, giổ đóc công đōn Ắ

Nh vey, trong thēi gian qua, hoŌt óng giổ đóc bộ tạn tÓi Viot Nam ói cã mēt bíc tìon ĩn. Vò mậ nēi dung: cĪc hoŌt óng giổ đóc bộ tạn ngĪy cĪng óa đŌng, phong phó, tẹp trung vĪo cĪc vĒn ò bọ tạn cĐa khu vùc vĪ nhiều tì liou giổ đóc bộ tạn bã Ých. Vò phŨng phĪp: ói cã nhiều cội tìon rã rōt. PhŨng phĪp giổ đóc bộ tạn ĩĒy ngēi hác ĩm trung tōm thōng qua cĪc buāi tẹp huỀn trao óai thōng tin hai chiou, óc hác vĪng tũ suy ngư óa ra cĪch giói quýt vĒn ò, kÝch thÝch sù tĪ mĪ, tÝnh SĪng tŌo cĐa hác vĪng ói óc ĩp đōng ĩ khŌp nŪi. Vò mậ ócì tĪng: hoŌt óng giổ đóc bộ tạn trờn khŌp óĒt níc ói hĪng tũ mậ ócì tĪng khĪc nhau tuy cĪng óé khōng giềng nhau vì sù hēng ụng cĐa cĪc ócì tĪng vĪ cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn công khōng nh nhau.

VĒn ò óat ra ĩ ĩm thố nĪo óc cã sù trao óai thōng tin, chia sĪ kinh nghiõm giổ đóc bộ tạn cĐa cĪc tã chុc khĪc nhau nhŭm tŪng cĪng hiou quố cĐa cĪc hoŌt óng nĪy. Cã thố nāi, sù ra ócì cĐa MŌng ĩi Giổ đóc Bộ tạn thuyet MŌng ĩi Giổ đóc Mũi trỀng Viot Nam vĪo thĪng 6 nŪm 2000 ói phđn nĪo óp ụng óc nhu đũu trao óai thōng tin, chia sĪ kinh nghiõm nĪy.

Ngòi nhŌng thĪch thực mĪ giổ đóc bộ tạn gáp phoi nh: ócì sēng ðòn c khã khŪn, ðòn trÝ thĒp, rĪo cōn ngōn ngŌ, phong tōc tẹp quĪn, kinh phÝ hŌn hŪp Ắ cĪc nhĪ giổ đóc bộ tạn cĪn phoi ócì mậ vĪ hai thĪch thực cĐa chÝnh bộn thōn hoŌt óng giổ đóc bộ tạn. óã ĩ ĩm thố nĪo óc duy trĒ hoŌt óng giổ đóc bộ tạn khi dù ĩn ói kŌt thóc vì óĪnh giĪ hiou quố cĐa cĪc hoŌt óng giổ đóc bộ tạn bŭng cĪch nĪo. Liou hoŌt óng giổ đóc bộ tạn cã óc duy trĒ khi dù ĩn ói ngōng hoŌt óng? ĩm sao cã thố tióp tōc duy trĒ cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn? ChÝnh vĒ vey, cĪc dù ĩn cđn xem xŪi ón khộ nŪng tióp tōc cĐa hoŌt óng giổ đóc bộ tạn khi dù ĩn kŌt thóc, óng thēi cĪc cĒp lión quan công cđn nç lùc tĒm kióm nguạn tì trí vì nhờn lùc cho vĪoc thùc hion tióp cĪc hoŌt óng giổ đóc bộ tạn.

Bòn cŌnh óa, vĪoc óĪnh giĪ hiou quố cĐa cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn công thùc sù ĩ mét vĒn ò hion nay cha cã ĩi giói. Khi óc hái vò hiou quố cĐa cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn, phđn ĩn ngēi óc hái (óđou phēi vĪng, cĪn bé cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn) óđou khŌng óĒnh rŭng chŨng trỀnh cĐa hã ói gáp phđn thay óai nhệc thực, thĪi óc cĐa céng óng vò bộ tạn nhng hĪnh óng tÝch cùc cĐa céng óng vĪ tĪ nguyon thiôn nhiên cĪn cha nhiều nŭo khōng nāi ĩ rĒt Ýt. CĪc cōu trộ ĩi óđou chũr mang tÝnh óĒnh tÝnh, pháng óo ĩn vì Ýt nhiều cã sù ĩp óat chĐ quan cĐa ngēi ĩm giổ đóc bộ tạn. Đĩ sao vĪoc óĪnh giĪ hiou quố cĐa cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn công cha óc bĒt cộ tã chុc nĪo thùc hion mēt cĪch quy mō, hơ thēng mēt phđn do thiou đŌ liou, do cĪc hoŌt óng bộ tạn khōng óc tìon hĪnh óng bé vì quan trắng hŪn ĩ thiou phŨng phĪp óĪnh giĪ hiou quố, chÝnh xĪc. Trong óđou kion Viot Nam hion nay, rĒt khã xĪc óĒnh chÝnh xĪc sù thay óai nĪo ĩ kŌt quố cĐa hoŌt óng giổ đóc bộ tạn.

Trong thēi gian tũ, chóng ta khōng nhŌng phoi tióp tōc duy trĒ vì ĩm tēi hŪn nŌa công tíc giổ đóc bộ tạn mĪ cĪn phoi tẹp trung giói quýt hai thĪch thực cĐa công tíc nĪy ĩ ĩm thố nĪo óc duy trĒ bòn vŌng hoŌt óng giổ đóc bộ tạn vì óĪnh giĪ hiou quố cĐa cĪc chŨng trỀnh giổ đóc bộ tạn nhŭm nờng cao hiou quố cĐa cĪc hoŌt óng nĪy.

Ban Bión tẹp

BĪi TŌ Long - Vên Quèc gia thụ 12 cĐa Viot Nam

Vã TrÝ Chung - Vion Mũi trỀng vì PhĪt trión Bòn vŌng

LBBT: Theo thōng bĪo sè 33/VPCP-TB cĐa VŪn phĪng ChÝnh phĐ, ngĪy 15 thĪng 5 nŪm 2001, Phã ThĐ TĪng NguyŌn Cōng TŌn ói óng Ý vĪi Ūu ban nhõn ðòn tỀnh Quóng Ninh vì Bé Nōng nghiop vì PhĪt trión Nōng thōn vò vĪoc chuyón hŌng Khu Bộ tạn Thiôn nhiên

Ba Mìn thỉnh Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long. Ngậ 4/6/ 2001, Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long ợ ợc thỉnh lẹp theo quyỏt ợỄnh sè 85/2001/Qó-TTg. Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long ợc xờy dừng cũ Ý nghuạ quan trảng trong vớec nghiỏm cụu khoa hỏc vớ bộo tạn tÝnh ợạ dỔng sinh hỏc cĐạ hỏ sinh thỉi rồng vớ hỏ sinh thỉi biớn, bộo tạn CỈc giớ trỄ vỪn hỏI, lỄch sỏ cĐạ di sỏn thỉỏn nhiỏn, gỏp phỏn lừm phong phó vớ lừm ợỚp cộnh quan vỄnh HỔ Long, tỔo ợừu kớim phỈt trớon du lỄch vớng ợớng BỔc cĐạ ợỄt níc.

Vèn Quèc gia thụ 12 cĐạ Viot Nam - BỈ Tồ Long, ợc xờy dừng trỏn cũ sỏ phỈt trớon vớ chuyỏn hỔng tồ Khu Bộo tạn Thỉỏn nhiỏn Ba Mìn, mét ợộo lín trong vỄnh BỈ Tồ Long (kỏ cộnh phÝạ bỔc vỄnh HỔ Long), thuec huyỏn Vờn ợạ, tằm Quộg Ninh. Dớon tÝch ợỄt ợộo nỏi vớ ợỄt gian trồu lừ hỪn 2300 ha. HỈn ợộo cũ hỀnh nh quộ ợộu vớ khỏng lạ, dừi tớ 20 km, bồ rẻng trung bỀnh 1,5 km, vớ khỏng cũ dừn c trỏ trong phỔm vi Vèn.

Mét gỏc VQG BỈ Tồ Long

Rồng tồ nhiỏn trỏn ợộo Ba Mìn ợ ợc ChÝnh phĐ xỏp hỔng "Rồng cũm Quèc gia" tồ nỪm 1977. ợc che phĐ rồng trỏn ợộo Ba Mìn lỏn tớ hỪn 95%. Rồng ẽ ợừy chĐ yỏu lừ rồng lỈ rẻng thềng xanh, lừ nỪi cũ trỏ cĐạ nhiỏu loỈi ợẻng vẹt hoỏng đỉ kỏ cộ mét sỏ loỈi thỏ lín. Tồ nỪm 1979 ợỏn nỪm 1986, trỏn ợộo cũ hỏn tít phỈ rồng vớ sỪn bỔt ợẻng vẹt hoỏng đỉ, gồ ợnh hỀng khỏng tẻt ợỏn tởi nguyỏn rồng. Tồ nỪm 1987, tởi nguyỏn rồng trỏn ợộo Ba Mìn cũng nh trỏn nhiỏu ợộo kỏ cộnh (nh Trỉ Ngỏ, Sụ Nam Ắ) ợc quộ IÝ bộo vớ nghiỏm ngỏt. Khu Bộo tạn Thỉỏn nhiỏn Ba Mìn ợc quyỏt ợỄnh cũng nhẹn nỪm 1999 ẽ cũp UBND tằm Quộg Ninh.

Cồng vớo nỪm 1999, Phờn vớon Hội DỪng hỏc, Hội PhỈng thuec Trung tồm Khoa hỏc tồ nhiỏn vớ cũng nghỏ quèc gia ợ cũng Sỏ khoa hỏc cũng nghỏ vớ mới trềng tằm Quộg Ninh tởn hỉnh ợừu tra nghiỏm cụu tởi nguyỏn biớn quỏn ợộo Ba Mìn, nhừm ợỏ xuỄt bộo tạn biớn vớng ợộo Ba Mìn. Nỏa cũi nỪm 2000, dù lỈ thỉỏt lẹp mét vèn quèc gia trỏn cũ sỏ Khu Bộo tạn Thỉỏn nhiỏn Ba Mìn ợ ợc tởn hỉnh. Vèn Quèc gia nầy ợc ợỏ nghỄ lỄy tởn lừ Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long, Vèn Quèc gia thụ 12 trong đỏnh SỈch thụ tồ cũc vèn quèc gia ợc thỉnh lẹp theo thềi gian ẽ níc tỏ.

Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long cũ tắng dớon tÝch 15.783 ha, phỏn cũc ợộo nỏi lừ 6.125 ha, phỏn thòm ợộo vớ biớn thuec dớon bộo tạn thỉỏn nhiỏn lừ 9.658 ha, gỏm cũc ợộo lín nh Ba Mìn, Trỉ Ngỏ lín, Trỉ Ngỏ nhỏ, Sụ Nam, Sụ ợớng, ợớng Mỏ, vớ hỪn 20 ợộo nhỏ.

Khỉc vớ Vèn Quèc gia CỈt BỈ, Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long bỏo gỏm phỏn lín cũc ợộo "nói ợỄt" xen vớ mét sỏ ợộo nói ợ ợ ợ ợ, rồng ợộo Trỉ Ngỏ lín ợỏc biot hỪn vớ ợỂỏ chỄt kớon tỔo vớ cộnh quan nói ợỄt vớ nói ợ ợ ợ ợ lừn nhỏu trỏn mét ợộo. Vèn Quèc gia nầy cũ sỏ ợạ dỔng cao vớ cũc loỈi cộnh quan: 8 loỈi cộnh quan trỏn cũc ợộo nỏi, 7 loỈi cộnh quan phỏn thòm ợộo đừ biớn. Dớon tÝch rồng tồ nhiỏn trỏn cũc ợộo lỏn tớ 4.161 ha, vớ hỪn 494 loỈi thuec vẹt trong ợỏ cũ 11 loỈi ợc ghi trong SỈch ớỏ cũn bộo tạn nghiỏm ngỏt, 170 loỈi ợẻng vẹt cũ xỪng sềng trỏn cỔn trong ợỏ cũ 9 loỈi quÝ hiỏm ghi trong SỈch ớỏ. Tởi nguyỏn thuỏ sinh trong phỔm vi Vèn Quèc gia gỏm 132 loỈi ợẻng vẹt ợ ợ, 79 loỈi san hỏ, 25 loỈi cũ quÝ, trong thỉnh phỏn cũc loỈi thuỏ sinh lín cũ tớ 17 loỈi thuec đớon quÝ hiỏm, kỏ cộ loỈi CỈ Cới (Dugong).

Cỏa hang Luạn, ợộo Trỉ Ngỏ lín

Hang Luạn CỈ ớ ợ ợ Trỉ Ngỏ lín vớ sừu tớ 2 km, thuỏ trồu rỏ vớo hang tủa con sỏng ngỏm, nềi vớ vòng gian trồu trong thung lỏng nói ợ ợ vớ - nỪi cũ rồng ngỏp mỏn rẻng đứn 200 ha. Hang Sỏi Nhỏ trỏn ợộo Sỏi Nhỏ nừm trong Vèn Quèc gia, cũ di tÝch ngềi cũ sinh sềng cũch ợừy khoộg hỪn 2 vỔn nỪm.

Tồ khi lừ Rồng cũm vớ trỄ thỉnh khu bộo tạn thỉỏn nhiỏn Ba Mìn, vớec tuyền trườn giỔ đỏc mới trềng ợ ợc thuec hỏn trong sù phềi híp tÝch cũc giỔỏ ngỏnh kớim lừm, cũ quan quộ IÝ khu bộo tạn vớ cẻng ợạg ợỂỏ phỪng xỈ Mỏnh Chừu. Vớec bộo vớ tởi nguyỏn thỉỏn nhiỏn trỏn rồng, đừ biớn ợ ợc ợạ vớo hỪng lựet ẽ cũc xỈ ợộo lỏn cộnh vớ trong trềng hỏc. Sù thỉnh lẹp Vèn Quèc gia BỈ Tồ Long cũ ợắng gỏp tồ lín cho vớec bộo vớ tởi nguyỏn rồng vớ biớn, lừm cho giớ trỄ ợạ dỔng sinh hỏc cĐạ mét Vèn Quèc gia trỏn biớn sỷ ngậ cũng phong phó vớ ợẻc ợỏ.

CỈc thồng sỏ sỏnh cũc mét sỏ Vèn Quèc gia (VQG) trỏn vớng Biớn ợớng

	Thồng tớn ợỏc trng	VQG CỈt BỈ -VỄnh BỔc Bẻ	VQG Cỏn ợộo, Nam Biớn ợớng	VQG Bỏi Tu Long, BỔc VỄnh BỔc Bẻ
A	Thuec vẹt thuỏ sinh	53	95	178
	Thuec vẹt bẻc cao trỏn cỔn	745	361	494
	Sỏ loỈi thuec vẹt ghi trong SỈch ớỏ	6	4	9
B	LoỈi thỏ	20	18	37
	LoỈi chim	69	65	96
	LoỈi lừng c	11	12	15

	Loài bñ sñt	15	13	22
	Sè loài óng vệt tròn cón ghi trong Sñch óá	5	2	9
C	Sè loài óng vệt thuà sinh óly	200	12	132
	Loài cñ	105	(deficient)	119
	Loài san hñ	46	2	79
	Sè loài óng vệt thuà sinh ghi trong Sñch óá	9	(deficient)	17
D	Dion tñch ót ọai ọọ nãi	9800 ha	6043 ha	6125 ha
	Dion tñch phñn biñn bộ tạn	5400 ha	9000 ha	9658 ha
E	C đòn sèng trong Vèn Quèc gia	Villages	Villages	No

Khoĩ hác Giĩ dñc Mñi trèng cã cËp chùg chừ

Joe Peters

Hĩng nÛm, trung tòm Giĩ dñc Mñi trèng, Ên óe tã chùc Khoĩ hác cËp chùg chừ vò Giĩ dñc Mñi trèng. Cho tñ nay trung tòm nly ọĩ tã chùc ọic nÛm chÛng trÈnh nh vey. ChÛng trÈnh thụ sñu theo kò hoÓch sñ ọic tiòn hĩnh tñ 11/09 ọòn 07/12/2001. 65 cñn bé tñ 17 quèc gia sñ ọic ọlò tóo theo sñng kiòn Nòng cao NÛng lùc trong Khu vùc cĐa trung tòm nly.

Khoĩ hác nly cã móc ọy ch tóo cũ hói cho cñc cñ nhòn cõng tñc trong lùm vùc giĩ dñc mñi trèng trong mét thòi gian ngÛn cã thò ọót ọ-íc nhÛng kù nÛng tãng híp cñn thiòt ọòi vñ mét nhñ giĩ dñc mñi trèng.

Khoĩ hác cè gÛng cung cËp mét ọò cÛng cñc vÈn ọò mñi trèng trong khu vùc vñ nhÈn mÓnh cñch thiòt kò vñ thùc hion cñc chiòn líc vñ kù thụet vò giĩ dñc vñ truyòn thõng nhñm gióp quòn lY mñi trèng mét cñch cã hiou quò. Khoĩ hác gióp trang bÈ cho nhÛng ngòi tham gia nhÛng kiòn thụet vñ kù nÛng vò thiòt kò khñi niom, lòn kò hoÓch, thùc hion vñ ọĩnh giĩ cñc ọò xuÈt vñ dù Ìn giĩ dñc mñi trèng.

Néi dung khoĩ hác

Khoĩ hác cã nÛm phñn:

- CÛ sñ sinh thñi vñ cñc vÈn ọò mñi trèng toln cđu/ khu vùc
- Giĩ dñc vÈ sù phñt triòn bòn vÛng
- Giĩ dñc vñ truyòn thõng mñi trèng: PhÛng phñp vñ Chiòn líc
- Nguạn giĩ dñc mñi trèng
- Quòn lY dù Ìn vñ Xòy ðùng nÛng lùc

Dù Ìn tÓi cuèi khoĩ hác

Tríc khi kòt thóc khoĩ hác, mçi hác viòn phòi nép mét bòn ọò xuÈt dù Ìn sñ ọic thùc hion trong vñng sñu thñng tÓi tã chùc cĐa hác viòn ọã. óó ọòm bộ móc tiou cĐa dù Ìn phñ híp vñ móc tiou chYnh cĐa tã chùc hã lìm vioc vñ ngòi viòt dù Ìn ọic tã chùc cĐa hã hç trñ trong quĩ trÈnh thùc hion dù Ìn, dù Ìn nly cñn cã sù cè vÈn cĐa giĩm ọec tã chùc ọã. Trong vñng ba thñng ðiÒn ra khoĩ hác, mçi hác viòn sñ ọĩou chùmh bòn ọò xuÈt dù Ìn cĐa mÈnh ðñ sù híng ðÈn cĐa mét cñn bé cĐa trung tòm cã kinh nghiòm trong lùm vùc cã lòn quan. Cñc hác viòn cñn nép bòn ọò xuÈt dù Ìn óng thòi gian tríc khi khoĩ hác kòt thóc.

PhÛng phñp giòng dÓy vñ hác

PhÛng phñp giòng dÓy vñ hác bao gãm cñc buài hác, trñ chÛi vñ hoÓt óng, giê giòng, thò luyèn cò thò, thò luyèn nhãm, v.v. tñ cñc buài hói thò vñ ọi thùc ọÈa vñ sù tham gia cĐa giòng viòn vñ hác viòn. Lìm vioc theo nhãm vñ cñc bñi viòt, dù Ìn ngÛn hÛn sñ ọic ọan xen trong khoĩ hác.

Chùg chừ

Sau ba thñng, tÈt cò cñc hác viòn cĐa khoĩ hác sñ ọic nhèn mét chùg chừ ọĩ tham gia khoĩ hác. Nòu hác viòn ọĩ nép bòn dù thò dù Ìn ọĩ

hoàn thành đóng gói hồ sơ dự án mét chùng chừ chùng nhện ở hoàn thành khối hác.

Ai cả thố ợỪng kỶ tham gia?

Khoá hác phóc vô nhỜng ngêi làm việc trong các lĩnh vực giáo dục môi trường. Các bé tổ các cũ quan nhì níc, phi chỶnh phĐ, các tá chực giáo dục, tá chực truyền thông v.v nhỜng ngêi cả nhu cầu đƯng cè kiển thực vì kũ nỪng giáo dục môi trường công nh các phỮng phỈP truyền thông nhữm ợỚt ợc mớc tiêu cĐa mỀnh mét các hiou quợ. Khoá hác ợc thùc hion bỪng tiờng Anh vì sè ling hác viờn cĐa mét khoá l 15. Hác viờn phội l ỉ ngêi cả Ýt nhÊt hai nỪm kinh nghiệm làm việc cho mét tá chực cả liờn quan ợỏn giáo dục/môi trường vì ợc sù bộ trí cĐa tá chực ợã.

Hác phỶ cĐa khoá hác

Các cũ quan bộ trí sỷ phội trợ tiền ợi l ỉ vì hác phỶ cĐa khoá hác l 3000 USD (nhỜng hác viờn cĐa các tá chực IUCN vì WWF sỷ ợc giờm 10% hác phỶ). Hác phỶ cĐa khoá hác bao gạm các chi phỶ liờn quan trong suýt quỈ trỀnh hác nh tiền tũ liou, ợi thùc ợỂa công nh ùn ẽ.

Trong suýt khoá hác, các hác viờn sỷ ợc hẽng mét khoẻn phó cỂp hỈng thỈng. Mải sù sỚp xỏp ợou do trung tòm ợỏm nhện theo nguyên t Ớc ẽ hai ngêi mét phỈng. Các hác viờn phội cả bộu hiỏm y t Ới níc nh ỉ. Hác phỶ cả thố ợc trợ thõng qua Hèi phiou yỏu cầu (Demand Drafts) cĐa Trung tòm Giáo dục Môi trường, Ỉn ợc vì cả thố thanh toỈn t Ới Ahmedabad.

ợỏ biót thỏm thõng tin vì mỂu ợỪng kỶ, xin liờn hơ:

SASEANEE Secretariat,

Centre for Environment Education Thaltej Tekra, Ahmedabad, 380 054, India

Phone: 91 79 6858002 to 9

Fax: 91 79 6858010

E-mail: <mailto:cccindia@vsnl.com>

Website: <http://www.cceinida.org/www.cceinida.org>

<http://www.saseance.org/www.saseance.org>

Các cũ quan tũ tri

Mét sè cũ quan thẽng xuyỏn hợ trí cho chỮng trỀnh nầy bao gạm Ủu ban Giáo dục vì Truyền thông cĐa IUCN (IUCN-Commission on Education and Communication); tá chực WWF quẻc t Ớ; WWF Nepal; WWF Indonesia; GTZ; Ban th kỶ Commonwealth; Trung tòm Trung tòm Nghiỏn cứu cỂp cao t Ới Bangladesh (Bangladesh Centre for Advanced Studies); Trung tòm Quỏn lỶ Tũ nguyỏn thiờn nhiờn Bangladesh (Centre for Natural Resource Management, Bangladesh); Conservation Melanesia Inc.; Mlup Baitong, Campuchia.

Thõng tin vờ Trung tòm Giáo dục Môi trường CEE

Trung tòm Giáo dục Môi trường l ỉ mét tá chực cỂp quẻc gia ợc thĩnh lẹp nỪm 1984 đĩ sù bộu trí cĐa Bé Môi trường vì Rõng, ChỶnh phĐ Ỉn ợc cĩng v ỉ Hèi PhỈt triỏn Nehru (Nehru Foundation for Development). Mớc tiêu chỶnh cĐa CEE l ỉ t Ớo đùng Ý thực vô môi trường cho trí em, thanh thiỏu niỏn, nhỜng ngêi ra quyỏt ợỀnh vì cẻng ợạng nã chung.

Các chỮng trỀnh cĐa CEE nhữm tỪng cẻng nhện thực vì kiển thực cho cõng chóng vờ các lĩnh vực môi trường nhữm bộu tạn thiờn nhiờn vì tũ nguyỏn thiờn nhiờn. NhỜng lĩnh vực chỶnh cĐa CEE bao gạm Giáo dục, ợỏo t Ớo Truyền thông, Di Ồn giọi, PhỈt triỏn sinh thỈ, Các vỀn ợỏ liờn quan tũ nờng thõm, ĐỀch vô thõng tin vì Trao ợãi thõng tin.

Qua nhữu nỪm hoỚt ợẻng, CEE ợỉ thiỏt lẹp nhữu mèi quan hơ trong vì ngòl ỉ níc v ỉ rỀt nhữu các cũ quan gạm cộ cũ quan chỶnh phĐ vì phi chỶnh phĐ ợạng làm việc trong các lĩnh vực cả liờn quan. NhỜng mèi quan hơ nầy t Ới đĩ đ Ớng các dù Ỉn híp tũc, chỮng trỀnh trao ợãi, liờn l Ớc qua th, hèi nghỀ chuyỏn ợỏ vì hèi thộu.

Ngày 22 tháng 6 năm 2001 tại khách sạn La Thành Hà Nội, các tổ chức SNV, WWF, CARE, IUCN, Birdlife đã tổ chức **Hội thảo Phân tích những nhân tố thuận lợi và hạn chế của các dự án bảo tồn kết hợp với phát triển**. Hội thảo được tài trợ bởi tổ chức SNV và CARE. Đây là hội thảo tiếp theo của hội thảo Bài học kinh nghiệm các dự án kết hợp bảo tồn với phát triển tổ chức ngày 12 - 13 tháng 6 năm 2000.

Hơn 30 đại biểu đã tham dự Hội thảo. Phần lớn các đại biểu đến từ các tổ chức Phi chính phủ trong nước và quốc tế. Hội thảo đã nghe các đại diện của các tổ chức CARE, IUCN, FFI trình bày tham luận về những nhân tố hạn chế và thuận lợi của các dự án bảo tồn kết hợp với phát triển, về kinh nghiệm hoạt động của dự án bảo tồn phát triển tại Vườn Quốc gia Cát Bà. Hiện nay, 16 dự án bảo tồn kết hợp với phát triển đang được thực thi tại Việt Nam. Hội thảo cũng đã nghe báo cáo của TS. Nguyễn Cử về những điểm cần lưu ý khi thiết kế và bản dự án bảo tồn kết hợp với phát triển. Biểu chiếu, các đại biểu tự nguyện làm việc theo nhóm.

Đỗ Huyền

Hội chi kù niom ngày mới trềng Thỏ giỉ nỪm 2001

NguyÔn Mũ HỒnh, WWF

Trong khuôn khổ dù Ìn "Giổ độc nờng cao nhen thực vờ bộ tạn ợa dóng sinh hác cho công chóng tÓi cỂ vèn thó" do WWF vì Vèn thó HỈ Nẻi thục hion vủ sủ lừ trí cĐa Quũ Môi trềng ỚEa PhỪng cĐa HỈ Lan, Hẻi chi kù niom Ngày Mới trềng Thỏ giỉ ợi ợc tã chực tÓi vèn thó HỈ Nẻi ngày 2 thỂng 6 nỪm 2001. Hẻi chi nầy nhữm tÓo cũ hẻi cho quđn chóng nhen thực vờ giỉ trỂ cĐa TrỂ ỚỂt vì vai trỂ cĐa há trong ợa, tã ợa xỳy dừng thỂ ợc vì cỂ giọi phỂp nhữm giọi quyỏt cỂ vỀn ợo môi trềng ợang tạn tÓi vì phỂng chềng cỂ vỀn ợo cũ thó nộỵ sinh.

TÓi Hẻi chi ợi cũ nhừu hoỔt ợng nh:

- LỒ trao giọi cuéc thi vỹ tranh vủ chĐ ợo: "TrỂ ợỂt nầy lừ cĐa chóng mỀnh. Hỷ cỂng nhau bộ vơ TrỂ ỚỂt" giỉnh cho trệ em tã 6-15 tuái. HỪn 3000 hác sinh tã cỂ trềng hác tÓi HỈ Nẻi vì cỂ tỪnh lờn cẹn ợa tham gia cuéc thi. 19 giọi thềng ợi ợc trao cho nhÔng em cũ tranh vỹ xụng ợng nhỂt. 50 tranh ợi ợc trng bỂy tÓi Hẻi chi.
- Vẻ rẻi "BỂu vệt cĐa rờng xanh" ợi ợc trỀnh diỔn bẻi NhỂ HỈt mốa rẻi Trung Ủng. Vẻ rẻi nầy vờ mềi quan hơ tỪng hẹ giÓa con ngẻi vì cỂ lỏi sinh vệt trong tù nhừn.
- Mết vẽ kỂch ngỔn vui vủ thờng ợiọp bộ vơ thừn nhừn ợc nhằm giổ độc môi trềng cĐa ChỪng trỀnh Lờm nghiọp XỈ Hẻi, Nghơ An trỀnh bỂy.
- 15 tã chực hoỔt ợng trong lùm vùc giổ độc bộ tạn tÓi Viot Nam ợi tham gia dừng lờu thờng tin. Bỏn cỔnh viọc tham quan nhÔng tỂ liou giổ độc môi trềng, công chóng cũn ợc tham giổ dù nhừu trỂ chỪi vờ giổ độc môi trềng, vỹ mậ thó miỔn phỖ vì ợc trùc tiọp trỂ chuyón vủ cỂ chuyón gia giổ độc môi trềng, cỂ nhỏ bộ tạn.

ợy Ì lỏn ợu tiỏn, hoỔt ợng giổ độc nờng cao nhen thực cho công chóng loỔi nầy ợc tã chực tÓi HỈ Nẻi. Trong khuôn khổ dù Ìn, mết sề hoỔt ợng khỂc giỉnh cho công chóng công ợi ợc thiỏt kỏ nh: biổu diỔn vỪn nghơ vì chiou slide vờ nỮi c trố cĐa cỂ lỏi cũ nguy cũ tuyot chĐng. Vèn thó HỈ Nẻi chỖnh lừ nỮi cũ khộ nỪng tiọp cẹn vủ ợng ợo quđn chóng nhừn dờn. Do vey, nhÔng hoỔt ợng giổ độc môi trềng diỔn ra tÓi ợy sỷ cũ tỂ ợng lừ tỂ sủ tởn trắng vì bộ vơ môi trềng cĐa ợng ợo quđn chóng tÓi Viot Nam.

Móng l*á* Gi*ố* đ*o*c Bộ t*á*n (CEN), V*ũ*n ph*á*ng Qu*ố*c Qu*ê*c t*ò*vò Bộ v*ơ* Thi*ê*n nhi*ê*n (WWF) ch*ũ*ng tr*ê*n đ*o*ng Đ*ũ*ng v*ì* gia ọ*ê*n v*õ* c*ũ*ng th*ũ*ng t*ò*i c*ũ*ng b*ả*o t*ín*:

Ch*ê* Nguy*ê*n M*ũ* H*ó*nh, nguy*ê*n ọ*đ*u ph*è*i v*ie*n ch*ũ*ng tr*ê*n Gi*ố* Đ*o*c M*ơ*i Tr*ê*ng - WWF, ki*ể*m th*ì*n h*ì*n Ban ọ*đ*u h*ì*n Móng l*á* Gi*ố* đ*o*c Bộ t*á*n, sinh ngày 3 th*á*ng 2 n*ă*m 1973, t*ó*i Th*ôn* Xu*ê*n C*đ*u, x*ã* Ngh*ư*a Tr*ô*, h*uy*ên V*ũ*n Gi*ang*, t*ì*n H*ng* Y*ê*n, tr*ó* t*ó*i P4C, H7 khu t*ê*p th*ố* Kim Li*ê*n, H*à* N*é*i, ọ*đ* m*ê*t ngày 26 th*á*ng 7 n*ă*m 2001 (t*u*c ngày 6 th*á*ng 6 n*ă*m T*ò*n T*ê*) trong khi ọ*ang* c*ũ*ng t*íc* t*ó*i V*en* Qu*ê*c Gia C*ũ* Ti*ê*n. H*ì*n ch*ê* ọ*đ* ọ*ic* an t*ĩ*ng t*ó*i ngh*ư*a trang qu*ả* nh*ì*.

Ch*ê* H*ó*nh l*à* m*ê*t trong nh*ò*ng ng*à*i t*ò*n ph*o*ng cho c*ũ*ng t*íc* gi*ố* đ*o*c bộ t*á*n t*ó*i Viot Nam. Ch*ê* ọ*đ* c*è*ng h*ì*n nhi*êu th*ê*i gian, t*ò*m h*uy*ết cho s*ù* nghi*ê*p gi*ố* đ*o*c bộ t*á*n - m*ê*t l*ũ*m v*ù*c h*ò*t s*ục* kh*ả* kh*u*n v*ì* g*á*p nhi*êu tr*ê* ng*ó*i t*ó*i Viot Nam. Ch*ê* l*à* ng*à*i t*ò*n ph*o*ng trong v*ie*c v*en* đ*o*ng c*ũ*c ph*ũ*ng ph*ĩ*p gi*ố* đ*o*c s*ĩ*ng t*ó*i, h*ì*u qu*ộ* cho m*ả*i ọ*đ*i t*ĩ*ng c*đ*a h*ò*t ó*ng* gi*ố* đ*o*c bộ t*á*n t*ó*i c*ũ*c V*en* Qu*ê*c gia, c*ũ*c Khu Bộ t*á*n Thi*ê*n nhi*ê*n Viot Nam v*ì* c*ũ*ng ch*ó*ng n*à*i chung.**

Trong qu*á* tr*ê*n c*ũ*ng t*íc*, ch*ê* H*ó*nh lu*ôn* ọ*ic* b*ó*n b*ì* v*ì* ọ*ang* nghi*ê*p ọ*đ*nh gi*ã* cao v*ê* s*ù* n*ũ*ng ó*ng*, s*ĩ*ng t*ó*i, chuy*ê*n c*đ*n v*ì* khi*ê*m t*ên*. Ch*ê* l*à* ng*à*i b*ó*n ọ*ang* nghi*ê*p t*ê*t nh*ê*t m*ả* b*ê*t c*ụ* ai c*ò*ng mu*ê*n c*ả*. Ch*ó*ng ta ọ*đ* th*ê*t may m*õ*n ọ*ic* l*à*m v*ie*c, h*à*c t*ê*p c*ũ*ng ch*ê* H*ó*nh trong th*ê*i gian qua.

Trong gia ọ*ê*n, ch*ê* H*ó*nh l*à* ng*à*i con ngoan, ng*à*i ch*ê* g*ã*i g*ũ*ng m*ê*u. Ch*ê* ọ*đ* lu*ôn* c*è* g*õ*ng ọ*đ* v*õ*a c*ũ*ng t*íc* t*ê*t, v*õ*a ọ*đ*m ọ*ang* tr*ì*ch nhi*ê*m c*đ*a ng*à*i ch*ê* c*ộ* trong gia ọ*ê*n.

S*ù* ra ọ*đ* c*đ*a ch*ê* H*ó*nh l*à* m*ê*t t*àn* th*ê*t l*ín* cho c*ũ*ng t*íc* gi*ố* đ*o*c m*ơ*i tr*ê*ng/ gi*ố* đ*o*c bộ t*á*n t*ó*i Viot Nam. Ch*ó*ng ta s*ỹ* m*ả*i nh*í* t*í* ch*ê* trong t*ò*ng h*ò*t ó*ng* gi*ố* đ*o*c bộ t*á*n ch*ó*ng ta th*ù*c h*ì*n trong t*ũ*ng l*ai*.

S*ò*p xu*ê*t b*ộ*n S*ĩ*ch ó*á* Viot Nam !

Theo GS. ọ*ang* Ng*à*c Thanh - Trung t*ò*m Khoa h*à*c T*ù* nhi*ê*n v*ì* C*ũ*ng ngh*ư* Qu*ê*c gia, Ph*ã* ch*đ* t*ê*ch H*á*i ọ*ang* bi*ê*n so*á*n ki*ể*m tr*ê*ng nh*â*m h*ì*u ọ*đ*nh S*ĩ*ch ó*á* Viot Nam v*ò* c*ũ*c lo*à*i b*ê* ọ*e* đ*o*ó, cu*ê*n s*ĩ*ch n*à*y s*ỹ* ọ*ic* xu*ê*t b*ộ*n v*ào* cu*ê*i n*ă*m nay.

Cu*ê*n s*ĩ*ch ó*á* m*ứ*i n*à*y s*ỹ* bao g*à*m m*ê*t h*ơ* th*ê*ng ph*ò*n lo*à*i v*ì* t*ò*u chuy*ê*n m*ứ*i. "Ch*ó*ng t*ò*i cho r*ũ*ng ph*ũ*ng ph*ĩ*p ọ*đ*nh t*ý*n nh*ũ*m ph*ò*n lo*à*i c*ũ*c lo*à*i ọ*ic* s*ò* đ*o*ng trong cu*ê*n s*ĩ*ch ó*á* h*ì*n nay kh*ò*ng th*ê*t ch*ý*n h*á*c", GS. Thanh n*à*i. "L*à*n n*à*y, ch*ó*ng t*ò*i s*ỹ* s*ò* đ*o*ng ph*ũ*ng ph*ĩ*p ọ*đ*nh l*ĩ*ng. Ph*ũ*ng ph*ĩ*p n*à*y h*ì*p l*ý* h*ũ*n v*ê* n*à* ọ*đ*i h*á*i ph*ò*i c*ả* s*è* li*ou* c*ò* th*ố* v*ý* đ*ó*: v*ĩ*ng ph*ò*n b*ê* ch*ý*n h*á*c, nh*ò*ng thay ọ*đ*i v*ò* lo*à*i ghi nh*ệ*n ọ*ic* theo th*ê*i gian v*ì* s*è* lo*ài trong m*ê*t khu v*ù*c nh*ê*t ọ*đ*nh".*

Ph*á*n ó*ng* v*et* trong S*ĩ*ch ó*á* Viot Nam xu*ê*t b*ộ*n n*ă*m 1992 bao g*à*m 359 lo*ài v*ì* ph*á*n th*ù*c v*et* trong S*ĩ*ch ó*á* Viot Nam xu*ê*t b*ộ*n n*ă*m 1996 g*à*m 356 lo*ài. Trong S*ĩ*ch ó*á* n*à*y, c*ộ* ó*ng* v*et* v*ì* th*ù*c v*et* ọ*đ*u ọ*ic* x*ò*p th*ê* 5 c*ê*p ọ*e*: nguy c*ê*p (c*ả* nguy c*ũ* tuy*o*t ch*đ*ng), s*ỹ* nguy c*ê*p, hi*ò*m, b*ê* ọ*e* đ*o*ó v*ì* bi*ê*t cha ọ*đ*y ọ*đ*.**

S*ĩ*ch ó*á* m*ứ*i s*ỹ* bao g*à*m 10 c*ê*p ọ*e* v*ì* c*ả* tham kh*ộ* t*ò*u chuy*ê*n c*đ*a T*à* ch*ũ*c Bộ t*ò*ng Thi*ê*n nhi*ê*n Qu*ê*c t*ò*i (IUCN). ọ*đ* l*à*: Tuy*o*t ch*đ*ng, tuy*o*t ch*đ*ng trong t*ù* nhi*ê*n, r*ê*t nguy c*ê*p, nguy c*ê*p, s*ỹ* nguy c*ê*p, r*đ*i ro th*ê*p, b*ê* ọ*e* đ*o*ó, c*đ*n ọ*ic* bộ t*á*n, th*ì*u s*è* li*ou* v*ì* kh*ò*ng ọ*đ*nh gi*ã* ọ*ic*.

GS. Thanh dù ợIn rừng theo phŰng phŰp mŰi nŰy, sè loŰi trong SŰch ớa sŰy giộm xuềng chừ cBn 250 loŰi thùc vệt vì 300 loŰi ợng vệt. Theo GS. Thanh, "Viọc chŰn nưŰi vì trạg cEY cŰc loŰi quY hŰm sŰy lŰm thay ợai sè loŰi gặp nguy hiốm. VŰi phŰng phŰp ợEh lŰng, mục ợe nguy hiốm cĐa mết sè loŰi còng sŰy thay ợai. VY dŰ: rŰa hếp vì hŰu sao ợc xỏp vŰo loŰi nguy cEep trong SŰch ớa hŰon nay. Tuy nhiõn, ợđou nŰy chừ ợong mết phđn vE cŰc loŰi nŰy chừ bE tuyot chĐng trong tù nhiõn vì vE n ợc nưŰi. Nh vey, trong SŰch ớa mŰi, hai loŰi nŰy sŰy ợc xỏp vŰo loŰi tuyot chĐng trong tù nhiõn".

Theo GS. Thanh, SŰch ớa hŰon nay chừ nhŰm phộc vŰ cho cŰc nhŰ mŰi trềg, cŰc nhŰ nghiõm cụ vì cŰc vŰon khoa hác. Cb n SŰch ớa mŰi sŰy ợc coi nh mết vŰn bŰn phŰp luet chYnh thục cho mŰi ngŰi đŰn vì cŰc cEep chYnh quyõn, vì nŰa sŰy ợc sŰ dŰng lŰm tŰi liou t vE n cho cŰc vE n ợc xung quanh viọc nưŰi, trạg, buõn bŰn cŰc loŰi hoang đŰ.

ợc Thanh Huyõn

Danh lŰc quèc tŰ cĐa UNESCO vŰ cŰc tŰ chុc hoŰt ợng trong luh vùc giŰo đŰc mŰi trềg

ợđy lŰ mết n ợc lŰc cĐa UNESCO trong viọc xŰy dũng mŰng lŰi quèc tŰ nhŰm chia sŰ thŰng tin, kiõn thục, tŰi liou vì kinh nghiõm vŰo giŰo đŰc mŰi trềg. Danh lŰc nŰy bao gạm mết danh sŰch 500 tŰ chុc hoŰt ợng trong luh vùc giŰo đŰc vì ợlo tŰo mŰi trềg bao gạm tŰn, ợEa chừ, ngŰn ngŰ sŰ dŰng, hEh thục tŰ chុc, luh vùc quan tŰm, chុc nŰng, cŰc nhŰm hoŰt ợng chYnh, cŰc loŰi đEch vŰ vE n phêm. CŰa thŰ truy cep bŰn danh lŰc mŰi nhE nŰy trŰn mŰng internet tŰi ợEa chừ:

<http://www.unesco.org/education/educprog/environment/index.html><http://www.unesco.org/education/educprog/environment/index.html/>

ợc cŰa thŰm thŰng tin hoặc ợng gặp Y kiõn, xin liõn hŰ theo ợEa chừ:

Educating for sustainable Future EPD, UNESCO

7, Place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP, France

Tel: (33-1) 45681036

Fax: (33-1) 45685637

Email: j.heiss@unesco.org

ợc Huyõn

Űi mết ngŰy ợng hác mết sŰng khŰn (22 trang) lŰ mết cuền sŰch hŰng đE n du lEch bŰ Ych nhŰm mang lŰi cho khŰch tham quan nhŰng chuyõn du lEch lY thŰ vì tŰi nguyõn, ợng thŰi ợm lŰi lŰi Ych cho nhŰng chĐ nhŰn vì thŰn nhiõn nŰi khŰch ợn, giŰp khŰch cŰ cŰ hŰi cŰng tham gia bộ tạn sŰ hE p đE n cĐa mŰi trềg tù nhiõn vì vŰn hoŰ truyõn thềg cĐa ợđm du lEch.

Cuền sŰch nŰy ợc TŰ chុc bộ tạn ThŰn nhiõn Quèc tŰ (IUCN) phŰi hŰp vŰi VŰn Nghiõm cụ PhŰt triõn Du lEch (TŰng cŰc Du lEch VŰot Nam) xuE bŰn bũng tiõng VŰot, Anh vì Trung vŰo nŰm 2001. ợđy lŰ kŰt quŰ n ợc hŰp tŰc giŰa TŰ chុc Bộ tạn ThŰn nhiõn Quèc tŰ (IUCN) vì TŰ chុc PhŰt triõn BŰn vŰng TŰy Ban Nha (FUNDESCO) thŰng qua "ChŰng trEh nŰng cao nhệp thục ợa đŰng sinh hác cho VŰot Nam" do TŰ chុc HŰp tŰc PhŰt triõn Quèc tŰ TŰy Ban Nha (AECI) tŰi trŰ.

ợc cŰa thŰm thŰng tin vŰ cuền sŰch nŰy, xin liõn hŰ tŰi:

TŰ chុc Bộ tạn ThŰn nhiõn Quèc tŰ (IUCN VŰot Nam)

13A Trđn Hng ợOo, HŰ NŰi

Tel/: (844) 8265 172; 9 330 012/13

Fax: (844) 8 258 794

Email: tourism@iucn.org.vn

Hoặc

VŰn Nghiõm cụ PhŰt triõn Du lEch (TŰng CŰc Du lEch)

30 A LY Thềg KŰot, HŰ NŰi

Tel: (844) 8257 730

Fax: (844) 8 240 407

Email: itdr@fpt.vn

ợc Huyền

Giới thiệu Dù Ỉn PARC

Dù Ỉn TÓo dùng ợc Khu Bộ Ợn Thiờn Nhiên nhũm Bộ Ợn Tỉi ngưỡn vì Sõ đõng ợc Cõnh quan Sinh thũĩ (PARC) ỉi kỏt quỏ cĐa sũ híp ợc giÓa níc Cẻng hoũ Xỉ hẻi ChĐ nghũa Viot Nam vì ợc chũc Liờn hiọp Quẻc. Dù Ỉn PARC nhẹn ợc sũ tỉi trĩ cĐa Quũ Mỏi trẻng toũn đũu (GEF) vì Chũng trẻnh Phũt trĩon cĐa Liờn hiọp quẻc (UNDP).

Dù Ỉn PARC cũ nhĩm vò nghiờn cụ thỏ nghiờm mỗ hẻnh trẻnh diỒn nhũm bộ Ợn ợa đÓng sinh hỏc vì ợc di sỏn thiờn nhiên tÓi Viot Nam. ợc biot, dù Ỉn Ỉp đõng híp ợc cẻn sinh thũĩ cõnh quan ợc xĩ ợẻnh ợc kũ bộ vớ nghiờm ngỏt, vĩng ợm vì khu tỉi sinh rỏng trong khu bộ Ợn. NhỒng khu vùc nũy ợc xĩ ợẻnh đũa trỏn nhỒng tỉu chũn sỏ đõng tỉi ngưỡn, sinh thũĩ, hẻnh chũnh hĩa hẻnh vì 'thõng đõng'.

PARC ỉi mét dù Ỉn bộ Ợn kỏt híp vớ phũt trĩon (ICDP), nghũa ỉi dù Ỉn xõy dùng ợc hoÓt ợng nhũm liờn kỏt ợc mỏc tỉu quỏn ỈY bộ Ợn vớ mỏc tỉu ợm bộ Ợn cẻng sẻng cho cẻng ợng ợỏ phũng. ợng thẻi, ợc hoÓt ợng nũy nhũm tÓo dùng ợc kũ nũng cho cẻng ợng, hẻnh thĩnh mẽi liờn kỏt giÓa khu bộ Ợn vì ngẻi đõn ợỏ phũng, tũng cẻng nũng lúc vì cẻng ợc quỏn ỈY cĐa cũn bẻ khu bộ Ợn. NhỒng yỏu tẻ chũnh ợc dù Ỉn chỏ trỏng ỉi phũt trĩon cẻng ợng, giũm sũt sinh hỏc vì xĩ hẻi, cũ sẻ hó đũng cĐa khu bộ Ợn, phũt trĩon nõng nghiọp vì du ỉẻch sinh thũĩ, ợc hẻnh thực tÓo thu nhẹp, lỏm nghiọp, vì nhẹn thực vò mẽi trẻng.

Dù Ỉn PARC ợc trĩon khai trỏn hai khu vùc. ợỏ ỉi Vẻn Quẻc gia Yok Don, tũnh ợỏc LỎc thũc vĩng cao ngưỡn mẽiõn nam trung bẻ (PARC Yok Don). Khu vùc thũ hai ỉi Vẻn Quẻc gia Ba Bỏ thũc tũnh BỎc KÓN vì Khu Bộ Ợn Thiờn nhiên Na Hang thũc tũnh Tũyõn Quang (PARC Ba Bỏ / Na Hang). PARC Ba Bỏ / Na Hang bỎt ợu đũc thũc hĩa thĩng 11/1999 vì sũ ợc ợc tũc tũi cũi nũm 2003.

Giới thiệu Ba Bỏ vì Na Hang

Vẻn Quẻc gia Ba Bỏ vì Khu Bộ Ợn Thiờn nhiên Na Hang nũm cũch nhau chũ vớ km. Hai khu bộ Ợn nũy cũ nũt tũng ợng vò sinh thũĩ vẻ chỏng cũ kiỏu rỏng vì ợa đÓng sinh hỏc giẻng nhau.

ợc ỉi khu vùc cũn lu ỉi nhỒng kiỏu rỏng nhĩt ợi nỏi ợĩ vớ ẽ mẽiõn BỎc Viot Nam vớ nhĩu lỏi ợng thũc vẹt quũ hiỏm. ợỏ ỉi lỏi Voỏc Mỏi hỏch (xem ợnh) ợng bẻ ợc đũo nghiờm trỏng vì ợng ợc bộ vớ nghiờm ngỏt tÓi khu vùc cĐa dù Ỉn PARC vớ sẻ ỉing chũ khoỏng 200 cũ thỏ. Mét sẻ lỏi quũ hiỏm hẻnh cũn cũn trong khu vùc cĐa dù Ỉn ỉi Cũy vũm BỎc vì Voỏc ợn mẽi trỏng. Cũc cũnh rỏng cĐa Ba Bỏ vì Na Hang ợĩ gỏp phũn bộ vớ khu vùc ợu ngụa sỏng GỄm chũy xũng sỏng Hạng cũng cũp níc cho hẻnh nhỄn ngẻi sinh sẻng trong ợc khu vùc ợng bũng.

Sinh sẻng trong khu vùc Ba Bỏ / Na Hang ỉi ợc cẻng ợng nhĩu đõn tẻc trong ợỏ chĐ yỏu ỉi đõn tẻc TỈy. Ngoũi ra cũn cũ ợc đõn tẻc Thũĩ, Dao, H' mỡng vì Kinh. NhỒng ngẻi nõng đõn ẽ khu vùc nũy chĐ yỏu sẻng phỏ thũc nhĩu vỏ tỉi ngưỡn thiờn nhiên. Do vẹy, mẽi ợc đũo chũnh cho mẽi trẻng tũ nhiờn cĐa Ba Bỏ / Na Hang ỉi sũ mẽ rẻng phũt trĩon nõng nghiọp vỏ ợc khu bộ Ợn, cũ thỏ ỉi chỏt phũ rỏng, sũn bỎn ợng vẹt hoỏng đĩ vì ợc hoÓt ợng khai thĩc rỏng khỏng bõn vỒng.

Mẻt cõnh thỄ xĩ Na Hang

Sũ suy thỏi rỏng ẽ Ba Bỏ vì Na Hang cũ thỏ sũ đỄn tũ suy giỏm ợa đÓng sinh hỏc. Vì ợiõu ợỏ cũng cũ nghũa ỉi suy giỏm ợc ngụa tỉi ngưỡn thiờn nhiên phỏc vò cho cẻng sẻng cĐa cẻng ợng ợỏ phũng vì ợnh hẻng xỄu tũ khỏ nũng đũy trỄ chỄt ỉing níc vì bộ vớ ợẻt cĐa mẽi trẻng sinh thũĩ. ợỏ ợỏ, sũ phũt trĩon kinh tỏ - xĩ hẻi cĐa cũn cũn cũn ợi ợi vớ bộ vớ khu bộ Ợn. Vĩc cũn ợi hai mỏc tỉu quỏn ỈY nũy ỉi mẽ thỏ thĩch mẽi dù Ỉn PARC phỏi giỏi quyỏt

ợi Nờng cao Nhẹn thực Bộ Ợn cĐa dù Ỉn PARC

ợi Nờng cao Nhẹn thực Bộ Ợn Ba Bỏ/Na Hang (CAT) cĐa dù Ỉn PARC ợĩ ợc cũc ợc rỄt nhĩu hoÓt ợng tỏ thĩng 12/2000. Mỏc tỉu cĐa CAT ỉi:

1. Nhũm giỏp ỉm giỏm Ỉp lúc lỏn ợc ngụa tỉi ngưỡn thiờn nhiên mẽi mẽ phũn ngưỡn nhõn ỉi do thỏu nhẹn thực, vì
2. Nhũm tũng cẻng nhẹn thực vò mỏc tỉu vì giũ trỄ cĐa Vẻn Quẻc gia Ba Bỏ vì Khu Bộ Ợn Thiờn nhiên Na Hang ợi vớ cẻng ợng ợỏ phũng vì quỏn chỏng nỏi chung.

Vĩc ợỏt ợc cũ hai mỏc tỉu trỏn sũ trũc ợc giỏp cho cẻng ợc bộ Ợn ợỏt ợc kỏt quỏ tẻ hũn ợng thẻi hẻ trĩ cho ợc hoÓt ợng bộ Ợn nỏi chung.

Đội Nòng cao Nhện thực Bộ tạn cĐa Đà Ìn Parc

Cĩc hoÓt óng chĐ yỏu

Cĩc hoÓt óng nhện thực bộ tạn thng tẹp trung vỏ cĩc nhũm ỏi tng vủ lnh vủc sau:

Ngòi đờn ợEa phỦng

- Hng vủo cĩc hnh vi cõ thõ, nh sủn bõn
- Hng vủo cĩc nhu cđu thõng tin nh nõng- lờm nghiop

Cĩc cũ quan vủ cĩn bẻ chÝnh quyỏn ợEa phỦng

- Hợ trũ cĩc tũ chũc thõng quũn chõng trong cõng tĩc nhện thực bộ tạn
- Tũng cõng cõng tĩc bộ tạn trong chÝnh cĩc cũn bẻ

Quũn chõng

- Tỏo cũ hẻi giỏo đõc du khĩch
- Thũc hion cĩc hoÓt óng bộ tạn tỏi ợEa phỦng vủ nhõng nỦi khĩc

Hỏc sinh, sinh viõn

- Xõy dũng chỦng trỀnh hỏc cho cĩc trờng hỏc ợEa phỦng
- Tỏo dũng mòi quan hợ giỏo nhũ trờng, cõng ợng ợEa phỦng vủ cĩc khu bộ tạn

Trong quĩ trỀnh hoÓt óng, PARC ợ nhỄn mõnh tũ vioc quy hoÓch cũ sũ tham gia cĐa cõng ợng, cũng thũc hion, chia sũ kinh nghiõm vủ cĩc cũ Ìn vủ khu bộ tạn khĩc, ợng thũc thõ nghiõm cĩc phỦng phĩp trũn thõng mòi trờng sũng tỏo.

Xõy dũng chỦng trỀnh hỏc

Anh Lũ Ngỏc Tõn, mẻt kiõm lờm viõn ợng trũ giỏng cho nhũm CAT Ba Bỏ tỏi mẻt lĩp hỏc

Đội Nòng cao Nhện thực Bộ tạn (CAT) ợ lũa chỏn hỏc sinh tỏi cĩc trờng hỏc ợEa phỦng Ì ỏi tng ợdu tĩn. Tuy cõng tĩc giỏo đõc ÌEy trờng hỏc Ìm cũ sũ cũ thõ tèn nhũu thũ gian, song ợy Ì hoÓt óng ợm Ìõi nhũu cũ hẻi cõi thõn cũ mòi quan hợ vủ cõng ợng. Do ợ, bĩc ợdu tĩn cĐa CAT Ì ợn thũm Phũng Giỏo đõc vủ ợo tỏo (DET) Huyõn Na Hang vủ Ba Bỏ vủ thõp lũc vủ nhõng Ý tẽng giỏo đõc mòi trờng.

Mẻt ợiờu ợ ợc xĩc ợỄnh ngay trong cĩc buỏi hỏp ợdu tĩn vủ DET Ì nhõng bõn Ìõn quan ợu nhện thực rũng giỏo đõc mòi trờng Ì rỄt cũn thĩt. Cĩc bõn ợu nhỄ trÝ rũng vioc kỏt hĩp nũng lũc giỏng đõy cĐa DET vủ nũng lũc vủ mòi trờng cĐa CAT chõc chõn sũ Ì sũ lũa chỏn tẻt nhỄt ợ ợm giỏo đõc mòi trờng vủ trờng hỏc cĐa cũ hai huyõn. Tỏ ợ, DET, cĩc giỏo viõn ợEa phỦng vủ cũn bẻ CAT bõt ợdu thũc hion giỏo đõc mòi trờng tỏi hai xũ trong mụi huyõn.

Tũ ợdu Ì 2001, cũn bẻ CAT vủ cĩc giỏo viõn ợEa phỦng ợ thũc hion ợc mẻt sẻ giẻ giỏng mỄu tỏi cĩc trờng hỏc vủ sũ tham gia cĐa xỄp xũ 2000 hỏc sinh (xem ợnh). Cũn bẻ CAT cũng ợ tĩn hnh cĩc cũc phỏng vỄn cũn bẻ quỏn ÌY khu bộ tạn vủ ngòi đờn ợEa phỦng nhũm xĩc ợỄnh cũ mõn hỏc mòi trờng quan trỏng. Hai hẻi thõp tỏi Ba Bỏ vủ Na Hang ợ tỏo cũ hẻi cho cĩc giỏo viõn, DET vủ CAT thõp lũc vủ giỏo đõc mòi trờng. Mẻt ợiờu quan trỏng hỦn Ì cũc cũc hẻi thõp Ìy ợ khuyỏn khÝch cĩc bõn Ìõn quan cũng nhũu xõy dũng mẻt chỦng trỀnh giỏo đõc mòi trờng cho tõng ợEa Ìn.

Ớc phĩ hĩp vủ nhu cđu cĐa ngòi đờn ợEa phỦng, mõn hỏc cĐa hai chỦng trỀnh hỏc đĩnh cho Ba Bỏ vủ Na Hang phõi khĩc nhũ (xem đanh sũch cĩc mõn hỏc). Tuy nhĩn, sau khi thũc hion tỏi cũ hai khu vủc trõn, cũc bõn thũc hion ợ rỏt ra kỏt lũc Ì trong cũ Ìũm hỏc gỏm 9 thĩng, mụi thĩng sũ cũ mẻt Ìĩ hỏc vủ mòi trờng vủ ỏi tng tham gia Ì cũc hỏc sinh tỏ lĩp 3 tũ lĩp 5. ợiờu Ìy cũ nghũa Ì tũng sẻ giẻ hỏc Ì 63 giẻ cho mụi chỦng trỀnh hỏc.

Trong sũt mĩa Ì, cũn bẻ CAT ợ Ìm vioc hỏt sũc ợ xõy dũng cĩc phĩc thõp vủ nẻi đũng Ìĩ hỏc. Hion giẻ, hỏ sõp xõp theo ợng trỀnh tũ Ìĩ giỏng cĐa giỏo viõn ợ thõp lũc vủ giỏng thõ. Tũng sẻ 63 giẻ giỏng bao quĩt hỏt tỄt cũ cĩc vỄn ợ vủ nhện thực mòi trờng ợ ợc cĩc giỏo viõn ợEa phỦng, hỏt kiõm lờm vủ ngòi đờn ợEa phỦng xĩc ợỄnh. Thõng tin thõm vủ chỦng trỀnh hỏc vủ giũi thĩu vủ cĩc trờng

hác tÓi Ba Bó vì Na Hang sẽ ợc ợc cệp ợn trong tē tin sau.

Cĩc giê hác mẾu tÓi Ba Bó

Trong thêi gian tō thĩng 2 ợn thĩng 6/2001 15 giỗ viờn xỉ Khang Ninh vì Nam MẾu phèi híp vì PARC CAT thùc hìon ba giê giọng mẾu vờ mớì trêng tÓi Ba Bó cho hác sinh ợEa phỦng. Cĩc bĩ hác cung cẾp thõng tin vờ tđm quan trắng cĐa VQG Ba Bó vì cĩc loĩi ợng vệt quỶ hióm tỀm thỄy trong khu vùc kót híp vì cĩc trắ chỦĩ vì cĩc hoỐt ợng nh nãi vì viót ợĩ ợc thùc hìon. Mặc đĩ loÓi hỀnh bĩ hác nỹ mĩ mị ợi vì giỗ viờn, nhng hỏ ợĩ chụng tá khộ nỪng cĐa mỀnh vì ợu ợm ợn cho mải ngēi sù vui vì vì thỶch thó. Mết sê giỗ viờn thùc hìon rỀt tèt ợĩ ợc cộ nhãm bỀnh đứu ợĩ giọng mết giê trong chuyờn tham quan hác tẹp chỪng trỀnh giỗ đóc mớì trêng ẽ Sa Pa (xem phđn Tham quan hác tẹp). ChẾ DỪng ThẾ Lanh, anh Lở Xuờn Thộ, ChẾ NguyỜn ThẾ HỈ vì chẾ NguyỜn Hạng Vờn ợĩ thùc hìon cõng vioc rỀt tèt!

ChẾ NguyỜn ThẾ HỈ, ngēi ợc là chđn giọng mẾu tÓi Sapa tham gia Hêi thộ xỳi dừng chỪng trỀnh hác tá chực tÓi Ba Bó, thĩng 4/ 2001

Trạng cờ ẽ NA HANG

Hác sinh trêng Trung hác Thanh TỪng chđn bẾ cho tỨt trạng cờ trong sỏn tr- ợng nhòm đẾp tót 2001

Trong thêi gian giọng thờ tÓi Na Hang, mết trong sê cỄ hoỐt ợng ngòĩ trêi rỀt hay lĩ cỄ cỂn bé CAT vì giỗ viờn ợĩ tham gia vờ hêi "Tót trạng cờ". Cĩc trêng hác ẽ Na Hang thềng tá chực hoỐt ợng nỹ hĩng nỪm ợĩ cĩ em hác sinh cã đẾp trạng cờ lĩm ợỦp thỏm cho ngēi trêng cĐa mỀnh. CAT cho rừng ợy lĩ mết cỦ hêi tèt ợĩ cung cẾu thõng tin vờ cĩc kũ thuet trạng cờ cho cĩc em ợĩ sau nỹ cĩc em cã thố vờ truyờn ợỐt lóĩ cho cha mỦ. Cĩng vì giỗ viờn xỉ Thanh TỪng vì Vunh Yờn, cỂn bé CAT ợĩ giao cho mệi lĩp hác trạng ba cờ vì vì ợng chỪm sỏc trong nỪm ợu tiờn. Cĩc hác sinh cõng ợc hĩng đỂn vờ cĩc loÓi cờ, nhu đũ vì lĩi Ých cĐa chõng. Sau khi tũ cho mệi cờ non, mệi lĩp hác ợat mết bĩon tởn cĐa lĩp mỀnh CỒnh ợĩ. Cĩc cờ ợu mắc tèt, cĩc giỗ viờn lĩm nhìom vờ giĩm sỈt, mặc đĩ hỏ ợu cõng nhện rừng cĩc cờ cĐa khêi 9 trêng Trung hác cỦ sê Thanh TỪng, khêi 7 trêng Trung hác cỦ sê Vunh Yờn vì khêi 4 trêng Tiỏu hác Vunh Yờn mắc tèt nhỄt.

Nhãm Xỳi dừng chỪng trỀnh hác

Ba Bó

CAT/ Nhãm nờng cao nhện thục vì bộp tạn

NguyỜn Hoằng Long	ợĩu phèi viờn
NguyỜn TỀt ThỒng	ợĩu phèi viờn
LỶ Ngắc Tờn	Kióm lờm viờn
Mark E Grindley	T vỀn

DET / Phởng giỗ đóc vì ợu tóo

ợĩm ợềng MÓ	Giĩm ợec
DỪng VỪn Hoa	Phã giĩm ợec

Head teachers / Cĩc hiou trêng

Bỏ Thion Thộ	Khang Ninh II
DỪng VỪn Thiou	Khang Ninh I
Long HỒu Tiou	Nam MẾu I

Giỗ viờn

DỪng ThẾ Lanh	Khang Ninh II
Lở Xuờn Thộ	Khang Ninh II
NguyỜn Hềng Vờn	Khang Ninh II
Hoằng ThẾ LỶ	Khang Ninh I
Hoằng VỪn SỬn	Khang Ninh I
ợĩm Kim Thỉnh	Nam MẾu I

Na Hang

CAT/ Nhãm nờng cao nhện thục vì bộp tạn

ợang Minh HỈ	ợĩu phèi viờn
Vờ Kim HỒnh	ợĩu phèi viờn
Hoằng ThẾ Lan	Giọng viờn

DET/ Phởng giỗ đóc vì ợu tóo

DỪng VỪn Gia	Giĩm ợec
NguyỜn ThẾ NhỂn	Phã giĩm ợec
NguyỜn VỪn Truyon	Phã giĩm ợec

Head teachers / Cĩc hiou trêng

NguyỜn Thanh BỀnh	Vunh Yờn II
NguyỜn Kim Chung	Vunh Yờn I
NguyỜn ThẾ Ninh	Thanh TỪng II
Bỏ ThẾ Cờn	Thanh TỪng I

Giỗ viờn

TÓ ThẾ Tờn	Vunh Yờn I
Chu ThẾ Thanh	Vunh Yờn I
NguyỜn ThẾ Chờm	Tin TỈt
ợĩu ThẾ The	NỈ Tõng
Trđn ThẾ Cốc	Vunh Yờn II
Hoằng ThẾ Thoa	Vunh Yờn II

Triou ThỂ Thu	Nì Cả	Ma ThỂ Lờm	Thanh TỬng I
NguyÔn ThỂ HÌ	Nì Cả	Ma ThỂ HÓnh	Thanh TỬng I
Quan VỪn ThỔng	Nì Niông	Ma ThỂ Vĩng	Bộn Bung
Ma ThỂ Lơ	ớđu ớỜng	Hoàng ThỂ Quộg	Nì Coăc
Nông ThỂ CẾp	Nì Bộn	Bĩ ThỂ Sen	Nị
DỬng Xuờn Giấp	Nặm DÌi	Ma ThỂ Xoan	BỀnh Mĩnh
Vi ThỂ HÌ	ớỈn Mẻy	Chẻu ThỂ Xuờn	BỔc Danh
NguyÔn ThỂ Huyờn	Bộn CỈm	Nởng ThỂ Thỏm	Thanh TỬng II
		Hoàng ThỂ MỀ	Thanh TỬng II

Liờn hơ

ớố biỏt thỏm thỏng tin, xin liờn hơ vớ:

Nhăm Nờng cao Nhẹn thực Bột tặn Dù Ỉn PARC

Vẻn Quẻc gia Ba Bớ Tườh BỔc KỔn - Viot Nam

Tel: ++ 84 (0)281 894 024
 Fax: ++ 84 (0)281 894 011
 E-mail: parcbn@nctnam.vn

Khu Bột tặn Na Hang Tườh Tuyỏn Quang- Viot Nam

Tel: ++ 84 (0)27 864 438
 Fax: ++ 84 (0)27 864 369
 E-mail: parc_nh@hn.vnn.vn

(Thỏng tin vờ dù Ỉn PARC sỷ ợc giới thỉu tiỏp trong tẻ tin sau)